

RODOLJUB.

Izhaja vsako soboto ter stane za vse leto 1 K 60 v., za pol leta 1 K. — Za oznanila plačuje se od dvostopne petit-vrste 16 v. če se enkrat tiska; 24 v. če se dvakrat, in 30 v. če se trikrat tiska. — Večkratno tiskanje po dogovoru. — Naročnina in inserati blagovolijo naj se pošiljati „Narodni Tiskarni“ v Ljubljani, vsi spisi in dopisi pa uredništvu „Rodoljuba“. — Pisma izvolijo naj se frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

Volilci!

Bližajo se državnozbornske volitve. Po izreku zaupnikov narodne stranke in po želji najveljavnejših volilcev so določeni kot kandidati:

I. V splošnem volilnem razredu, ki voli dne 12. decembra 1900:

Luka Jelenc

učitelj v Ljubljani.

II. V kmetijskih občinah, ki volijo dne 18. decembra 1900:

1. V sodnih okrajih: Ljubljana, Ljutiča, Ribnica, Vrhnika, Velike Lašče in Zatičina:

Josip Lenarčič

posestnik in tovarnar na Vrhniki.

2. V sodnih okrajih: Cerknica, Idrija, Ilirska Bistrica, Logatec, Lož, Postojna, Senožeče, Vipava:

Ivan Božič

deželni poslanec in posestnik v Podragi.

3. V sodnih okrajih: Kočevje, Mokronog, Rače, Trebnje, Žužemberk:

Franc Zupančič

posestnik v Rakovniku.

4. V sodnih okrajih: Črnomelj, Kostanjevica, Krško, Metlika, Novo mesto:

Ivan Globočnik

posestnik na Dobravi.

5. V sodnih okrajih: Brdo, Kamnik, Kranj, Kranjska gora, Radovljica, Škofja Loka, Trzin:

Gustav Pirc

ravnatelj kmetijske družbe v Ljubljani.

Volilci! Pridite na dan volitve vsi do zadnjega na volišče in glasujte za te kandidate.

Živio kmečki stan!

Kmetija — korajžna bodi!

Volitve so pred durmi, kmetje začno uvidevati, da ne smejo križem rok držati. Revščina sili pod streho. Vprašajo se, ali hočejo vsi v Ameriko. Vedno so dozdej zaupali duhovnikom, in nič se ni na boljše obrnilo na kmetiji. V slabše, v najhujše hodi. Poslopja so stara. Krpanje nič več ne pomaga; novih pa ni moč sezidati. Kranjska je imela nekaj časa obilo goveje živine. Število iste se zmanjšuje. Dobri kmetje se morajo zadolžiti. Dosti jih gre na kant. Sami razprodajajo parcele, da si hišico in vrt rešijo. Tudi gorenjski kmet gre nazaj. Iz dobre temenjske kmetije na Dolenjskem hodijo najčvrstejši fantje na Vestfalsko v premogokope. Tako

naprej ne sme več iti, oglašja se povsod po naših kmetijah! Dozdaj smo šli v farovž vprašat ob volitvah in volili tiste, katere so nam v farovžu nasvetovali. Nič ni postalo boljše. Naših kmetov-rojakov s kmetije, ki bi bili za posel poslanca sposobni, nismo volili, in to se maščuje. Nevedni škrici so nas kmete zastopali na Dunaju; volili smo jih kmetje po ukazu iz farovžev.

Kranjski deželni zbor ima 36 poslancev. Kranjska je zgolj kmetijska dežela in mej temi poslanci je komaj šest pravih kmetovalcev. Ali more to dobro biti za kmetijo?

Kmetovalec kot poslanec bo v tisoč vprašanih drugače glasoval, kakor človek, ki kmetije ne pozna in ni skusil na lastnem telesu, kaj je življenje in trpljenje kmeta. In vendar silijo duhovniki najslabše vrste škrica kmetom za poslanca. Zakaj? Ker je isti njih plačani hlapec, ker mu dajejo s poslanstvom zaslužka, ali če je penzionist, da vrh penzije še kaj zasluži, — 10 gl. na dan v drž. zboru, 5 gl. v dež. zboru, če je deželni odbornik pa 2800 kron na leto; ker mu tudi drugače dajo zaslužiti, kjer morejo.

Tak farovski poslanec dela le za farovško kašto. Ker je tak človek gotov, da bo duhovnik komandiral kmetovalce, da ga večkrat volijo, se prokleta malo, ali nič ne zmeni za koristi kmetov. Farovška kašta in kmetijska sta pa različni. Iz kmetijske hodi v farovško, ne pa narobe.

Kako samosvoj je naš kmetovalec, na primer v pravadah! Za nič ga ni pripogniti, če misli, da ima prav. Pri volitvah ve, da nij prav, da duhovnikom zaupa. On težko gleda ljudi, ki jih imajo v farovžih za poslaniška mesta pripravljene. Ali duhovnik kriči z lece: Kristus tako hoče, in reva se uda. Ne vpraša, ali hoče Kristus, ali je hotel, ko je živel na svetu, da se kmetu slabo godi, da hodi komu v kuhinji zmanjkuje, — da naj kmet mačko k salu spušča? Duhovniki so ljudje, so krvavi pod kožo, kakor posvetni. Kravo kupujejo, kakor jo morejo za mali denar, prodajajo kakor morejo drago. Če osla človeka pred sabo imajo ob volitvah, mu ne rečejo, da naj bo pameten, naj oči odpira, — ampak vpije, da je vera v nevarnosti, da bi kmete premotil.

Pfeifer, Vencajz, Povše, Žitnik, Pogačnik naj zastopajo na Dunaju kranjsko kmetijo. Češki kmetje bodo svoje najboljše kmete tje poslali. Ti se bodo enkrat z našimi o naših razmerah kmetije razgovarjali. Kaj bodo rekli? Ubogi slov. kmetje, bodo rekli, in se nikdar več spuščali v pogovore s temi Pfeiferji, Žitniki in Povšeti.

Naši duhovniki to uvidevajo, pa pravijo, da mora njihova veljati. Zakaj niso Globočnik, Božič, Lenarčič, Pirc njih vprašali, predenj so se oglasili, da prevzamejo poslanstva.

Vera je zaradi tega v nevarnosti. Rajše največje reveže glede spoznanja kmetije kot poslance; naša duhovenska vlada mora veljati. — Če kje na svetu, goljufajo na Kranskem duhovniki kmetovalce s tem, da je vera v nevarnosti, če Pfeifer, Povše, Žitnik, Pogačnik in — za božjo voljo — Vencajz na Dunaj ne pridejo. Ali resnobno kdo misli, da smo tako neumni, da bi za kako drugo vero zidali nove cerkve, farovže, zlagali tisočake za preskrbljenje družih duhovnikov, za kar je naš narod 1500 let tlakal? Goljufija! — Duhovnike hočemo spraviti k njenemu pravemu opravi, od teh naših uradnikov zahtevamo, naj bodo trezni, da čedno živijo; od njih zahtevamo, da morajo drugačni postati in taki, kakor se spodobi duhovniku. Ali se to pravi vero v nevarnost devati? — Ne varajte duhovniki ljudi, če še imate kaj poštenja v sebi in prepustite kmetom, naj stopajo korajžno naprej po poti, ki so jo letos začeli hoditi: kmet naj kmeta voli in ne škrica. Vera je čistejša v prsih teh naših kmetovalcev, kakor v vaših g. duhovniki!

Kmetovalec, zdaj gre za to, če si hočeš dobro, zdaj gre za to, če imaš kmet kaj pri volitvah govoriti, ali le biti volilna živina, ki to stori, kar mu v farovžih ukazujejo. Za čast kmetovalcev gre. Ali se bo govorilo in pisalo, da je kranjski kmet brez stanovke časti, da ga vsak mlečezobni kapelan komandira, kakor hoče! — Ali vidite, kako se v prsih vseh kmetov vzdiguje čast vašega stanu; po vsem Kranjskem se kmetija zbuja ter hoče sama govoriti! Ali si boste pustili volilne liste od kapelanov in župnikov strgati iz rok? Ali boste take mevže! Farovski vidijo, da je ves kmetovalec proti njim. Vsaki dan lahko slišijo in vidijo, kako proti njihovemu jerobstvu zunaj cerkve mej kmetovalci in meščani vre. Od hiše do hiše romajo duhovniki, ko jim voda v goltanec teče, ime Krista zlorablajo, »v imenu Krista zveličarja« zahtevajo glasovnice, ob prosto voljo goljufajo kakega strahopetneža. Ali boste pametnejši, korajžni kmetovalci to trpeli! Naženite jih te tatove vašega jedinega sredstva, s katerim si zamorete pomagati iz reve na boljše, ustavite jim to tatinsko delo in zberite vse rojake na krepki udarec proti tem vašim sovražnikom. Sovražniki vaši so, ko kmetovalca

poslanca ne strpijo in usiljujejo farovške metle. V tem vidite, kam pes taco moli. Kmeta za nobeno cenone za poslanca! — Ali ste že tako zavrženi kmetovalci, da se vaš stan še ne sme pokazati na Dunaju! Za plačevanje davkov ste pa dobri, za to ste dobri, da dajete največje število in najboljših fantov v vojake! Čast kmetije vpije: sin kmetije, ali se boš ganil, ali bo tvoja veljala, ali volja tvojih služabnikov — duhovnikov **uradnikov!** Ali boš šel ven na volišče in zapisal in zaklical: Živio naši kmetiski možje Božič, Globočnik, Lenarčič, Pirc, Zupančič! Delajte sami, bodite možje; od vasi do vasi hodite in zbršite na listih, kar je farovž nanje zapisal in zapišite naše može. Zaprisežite pa vsemu človeštvu sveto kmetijo, da se boste moško držali proti roparjem vaše zemlje.

Dopisi.

Z Notranjskega 5. decembra. Zadnji čas je bilo pri nas v različnih krajih vse polno shodov. Kar je razumnih kmetovalcev, vsi pravijo, mi ne maramo tega prevžitkarja Naceta Žitnika, ki je še za kaplana preslab, in katerega so njegovi lastni tovariši v deželnem zboru sramotno izključili iz svoje družbe, ker se je na svojo moško besedo vsedel. Tak človek, ki še mož-beseda ni, ni za poslanca. Duhovniki sicer strahovito pritiskajo na ljudstvo, kradejo glasovnice volilcem, lažejo in obrekujejo, a vendar gre po celi Notranjski samo en glas: Mi smo kmetje in hočemo imeti kmeta za poslanca. Žitnik je Dolenjec. Če bi bil za kaj, bi ga Dolenjci volili. Kar je za Dolenjce preslabo, tega tudi mi ne maramo. Mi hočemo imeti kmeta in bomo volili Ivana Božiča iz Podrage. Božič je v deželnem zboru pokazal, da je cel mož. To je poslanec, ki res kaj ve in zna. Božič je v teh treh letih, kar je poslanec, več dosegel, kakor vsi drugi kmetiski poslanci skupaj. Božičev prednik Lavrenčič je bil 25 let poslanec, pa v vseh teh letih ni storil toliko za svoj okraj, kakor marljivi, nesebični, za kmetisko korist vneti in tako nenavadno sposobni Božič v enem letu. V deželnem zboru kranjskem je 16 kmetiskih poslancev, a prvi, najdelavnejši za kmetiske koristi in tudi najsposobnejši je Ivan Božič, in zato ga bomo tudi poslali v državni zbor, pa naj duhovniki kolnejo kolikor hočejo.

Iz Bele Krajine 5. decembra. Tudi naš ponižni kmet se giblje in ne mara nič več slišati o tistem prijatelju visokih obresti, ki sliši na ime Pfeifer. Koliko let je bil ta mož naš poslanec, a še zmenil se ni za nas. Bog nas je kruto kaznoval, ker nas ni rešil tega nevednega poslanca, ki je vsemu svetu le v posmeh. Ko bi bil Pfeifer kot poslanec kaj vreden, bi se nam Belim Kranjcem dobro godilo, ali ravno Pfeifer in nihče drugi je kriv, da se nam slabo godi. Naši ljudje so šli že skoro vsi v Ameriko, kmetija propada, pridelkov ni mogoče spraviti v denar, vse bo vzela hudič, a tega bi vsega ne bilo, da bi pustila država pri nas tobak saditi. Pri nas je podnebje jako ugodno za tobak, zemlja je kakor ustvarjena zanj. To so priznali izvrstni strokovnjaki. Ko bi mi Belokranjci smeli tobak saditi, bi

ne bilo treba hoditi v Ameriko, kmetija bi ne propadala, mi bi bili vsi srečni in zadovoljni in bi imeli kaj evenka v žepu. Tobak bi Belo Krajino rešil. In zakaj vlada ne pusti pri nas tobaka saditi? Zato, ker ne pozna kako grozno revni da smo. Ko bi imeli mi poslanca v državnem zboru, ki kaj velja, ki zna kmetisko korist zastopati, ki zna govoriti če treba tudi odločno besedo, bi bila vlada že davno dopustila, da smemo tobak saditi. Pfeifer se za to stvar še zmenil ni. Kdor ga je kdaj videl in slišal, tega Pfeiferja, tisti ve, da mož ni za nobeno rabo na svetu. Še ministrova kuharica ga ne posluša, kaj bi ga šele minister. Tak mož kakor Pfeifer nam pač ne pridobi dovoljenja za sajenje tobaka, zato pa belokranjski rojaki, izvolimo si družega poslanca, ki bo zmožen za nas se potegovati in bo imel tudi voljo, kaj za nas storiti. Pfeifer naj zleze za peč in naj otrokom storije pripoveduje, mi pa pošljimo na Dunaj kmeta, razumnega in zmožnega Ivana Globočnika z Dobrave pri Kostanjevici. Kdor bo še volil Pfeiferja, tisti bo s tem pokazal, da ni vreden, da bi se mu bolje godilo.

Z Dolenjskega, 4. decembra. V trdi stiski so duhovniki, ko vidijo, da se ljudstvo vsesplošno odvrča od njihovih penzionistov poslancev. Zbirajo se kakor vrani in tuhtajo, kako bi kmetovalca zvalili zopet pod svojo gajzlo. Za lase se grabijo pametnejši duhovniki, češ, kaj so v škofiji storili, da so take stare škarpe in penzioniste komandirali za kmetiske kandidate, ko so morali videti, da hoče kmet poslance svojega gospodarskega kroga, poslance svoje krvi. Pa prepozno je! Zaklinjajo, prosijo, s peklom grozijo, Kristusa vlačijo v blato volilne borbe, izsiljujejo volilcem volilne liste in jim pravijo: »Le še zdaj nas ubogajte, ko bo zopet volitev, dobite druge kandidate, dobite kmete«, — Pfeiferja nečemo«, »Povšeta nečemo«, se glasi od vseh strani! Kmeta hočemo!« — Saj ga boste drugikrat dobili, odgovarjajo duhovniki; vemo, da sta za nič — Pfeifer in Povše, pa le to zadnjikrat še, jih volite«. In če prošnja nič ne izda, pa kolnejo in grozijo, da bodo v šmirnici Boga prinesli v poslednji uri. Neodkritosrčnost proti goljufiji! Tisti, ki se bojite teh duhovnikov, pustite zapisati ubogega Pfeiferja in Povšeta in dr. Šušteršiča, listke pa obdržite ter preštrihajte ta imena tako, da se ne morejo brati in zapišite imena vaših mož in imena vasi, v katerih živijo. Če duhovnikom ni greh, da tako proti vaši volji ravnajo, tudi ni greh, če jim vi račune tako zmešate. Listek bo ravno tako veljaven. Pri volitvi tudi lahko zahtevate druge listke in zapišete imena vaših kandidatov nanje. In če pridejo duhovniki zopet pred volitvijo pregledati listke, jim recite, naj gredo za pridige se pripravljat in ne menite se več z njimi. Shranite dobro te listke, da jih vam naši »Kristovi namestniki« ne izsilijo. Bodite previdni! Boljša prva zamera, kakor zadnja. Duhovniki bi se smejali, da bi farovži odmevali, če vas spravijo tako ob vašo voljo, ob vaše glasove. Po volitvi se ne da nič rekurirati. Kdor je bil strahopetnež in izdajalec, ta si ga naj utakne nad mizo, da ga bo vsaki dan videl.

Iz Št. Jerneja, dne 4. decembra. t. l. Pfeifer je mož. Če naš kmet star

postane, izroči svoje posestvo sinu. To je tako povsod. Stari morajo v grob, mladina naprej v življenje. 25 let je Pfeifer največji revež glede poznanja kmetiskega dela in življenja, kot poslanec kmetovalcev prazno slamo mlatil ali lenobo pasel. Vseh 25 let se ni naučil, da bi vedel sirka od prosa ločiti. Postavite ga spomladi ven na polje in naj vam pove, kje raste rž, pšenica, ječmen in reva ta, ta poslanec kmetov bo gledal in gledal in se bo čudil, da je kaj družega na svetu, kakor iztrjavanje obresti.

25 let je hodil na Dunaj, je smešil lepo našo dolino v deželnem zboru, v katerem ga je štel to pičlo število kmetiskih poslancev mej največje reve v kmetijstvu in še noče mlajši, čili moči odstopiti prostora, ki ima vse kar mora vedeti in znati dober praktičen kmet v mezincu. V Pfeiferjevih možganih mora biti nekaj nezdravega. On si nemara zdaj na stara leta domišlja, da je res kmet, in da kmetijo iz fundamenta pozna!

Iz Mokronoga 5. decembra. Gosp. Povšeta, našega bivšega poslanca, katerega usiljujejo duhovniki tudi za naprej, nič ni blizo. Zupančič korajžno, z dobro vestjo stopa mej kmete, dobro vedoč, da ga ne bodo pri vratih ven vrgli, ker je iste krvi, kakor volilci; penzionist Povše pa še ne upa mej nas. Mora presneto dobro vest imeti. Stari Pfeifer sploh ne misli na to, če ima kaj vesti, ko kmetom pravi, da je kmet in sposoben za poslanca kmetov, ali on hodi okolo, skače z voza, da pokaže, da še lahko poskoči, da je še mladenič, četudi ga vse kosti bole. Povše se mirno zanaša na duhovensko moč. On si misli, da je farovž na Slovenskem največja moč; zaradi tega se ga je oklenil. Farovž lahko svoje odkritosrčne privržence, ki znajo pisati in brati, sešteje na prstih, farovž me mora imeti, in če vse prekolne, si misli Povše in ne gre na mrzel zrak, da bi kmetovalcu svojega volilnega okraja povedal, kaj je dobrega in slabega storil. On ima najmočnejšo vero v to, da je kmet njegovega volilnega okraja še najneumnejši na Dolenjskem.

S Trebanjskega 5. decembra. Naši duhovniki še nikdar niso bili pri tako dobrem apetitu, kakor sedaj, ko se volilni listi raznašajo. Ves dan letajo od hiše do hiše in jemljejo z vsem zaklinjanjem, strahšilom s peklom, hudičem liste in zapisujejo na nje Povšeta. Od drugod se čuje, da ravno tako delajo. Potem govorijo v vaseh, v katere pridejo: so že vsi napisali Povšeta itd. Na sramoti boste ostali, dostavljajo in lažejo, ker malo je takih strahopetnežev najti, ki bi jim liste izročili. Pa vendar lažejo: jedna je štima za naše poslance. Pravijo duhovniki tudi, da škof velijo, da daste liste sem, da mi imena zapišemo. V nedeljo pridite katoliški možje v farovž, da boste zvedeli, kako boste vaše kmetiske zveličarje volili, sladko vabijo v farovže. Tako razumejo tajno volitev. In na leci razbijajo in kolnejo. »Sl. Narod«, »Rodoljub«, katekizem za volilce, vse naj hudič vzame. Letos je dobro vino. Naši duhovniki pijejo kakor žovne. Plačujejo piti. Potresni in drugi denarji romajo iz Ljubljane v deželo. Za versko pridigo, za krščanski nauk se zlodja brigajo. V Novem mestu se shajajo v prošnji. Tam jim proš, ki meščane za take neumneže ima, da bodo njega — volili,

daje pouke, kako kmete pridobiti, ki nočejo v tlako za farovške kandidatē. — Ubogi majhni duhovski možgani! Vseh jih bo konec in celo leto ne bo nič prida pridig v cerkvah; vse bodo naši dušni pastirji v tej volitvi napravili. — Gori, gori vpijejo, farovška kašta je v plamenu, rešite jo; pametnejši kmet in meščan nečeta več nositi vanjo. Ali malo, malo imajo uspeha, malo ga bodo videli na dan kmetske volitve. »Kristus tako hoče!« Tako upijejo z lece, da bi kmetje volili farovške poslance. Pravijo dalje: mi duhovniki smo namestniki Kristusa, in kar mi hočemo, mora veljati. — Tedaj, ko se je kmet zvijsal na grajski kladi, ko so ga krmili v samostanih z ričetom, tedaj ko so duhovniki in grajščaki pri polnih mizah se preobjedavali, ali je tudi tedaj Kristus tako vladanje odobral? Ali je Kristus tedaj tudi odobral, da so menihi in posvetni duhovniki najlepše ženstvo po svoje učili ljubezni do bližnjega! Ali je Kristus tudi odobral, da je kmet tem ljudem 16 ur na dan tlako delal v lepem vremenu, sebi pa oral v dežju, ali ponoči? Kristus tega ni odobral. Dal je kmetu in meščanu ono moč, da sta zdobila to tlako in desetino, in veselo je pogledal na zemljo, ko je videl, da sta ta dva človeka to vendar enkrat storila. Ali menda ne! Zakaj pa mi človeštva zaradi tega kaznoval? Ni ga. Lepše se je razvijalo človeštvo, ko je enkrat to tlakarstvo padlo, in svet se še danes trdno v tečajih suče. In če bo kmet pri sedanjih volitvah vstal na noge in se rešil jerobstva, ki ga še zdaj hoče držati čez 24 leto na vrvi ter poslal kmete v državni zbor, potem bo ravno tako, kakor leta 1848. Kristus bo vesel. Tedaj leta 1848. so se duhovniki, njegovi »namestniki«, kakor se radi imenujejo, upili: »vera je v nevarnosti«. Pa Kristus jih ni poslušal. In Kristus bo blagoslovil kmetijo, ki k pameti prihaja, ki noče poslušati njenih dozdanih jerobov. »Bog neumnežev ne more trpeti«, je nekdanj povedal na deci dober pridigar na Dunaju, Abraham a Santa Clara. Kaj zlorabljate ime Odrešenika sveta!

Z dežele. Cerkev agitacijska dvorana. Pomagaj, kar pomagati more, samo da se nevedno ljudstvo vjame v mreže klerikalnega zmaja, ki ni nikdar sit krvavih kmetskih žulov. Tako mislijo naši popovci. Laži, ki jih trosijo mežnarji, so že tako ostudne, da vsak količkaj razsodni kmet lahko uvidi, da se tu ne gre za vero, ampak za nikdar polne klerikalne žepe. Krivi preroki vstajajo! — smo čuli zadnjo nedeljo raz leco. Kdo so ti? — To so plačani agitatorji mežnarji, ki so pijani preklinjali nebo in vsegamogočnega Boga pozno v noč, tulili domov grede, budili mirne prebivalce iz sladkega spanja. Advent se je pričel, — božji glas: »Mir ljudem na zemlji« se je prevpil in krik in vik in tulenje mežnarjev stresa nebo in zemljo. Da ti popovski preroki, ki so odvisni od farovškega žepa tudi, ako je potreba na nedolžnega udarijo, kakor je udaril nekdanj Nedolžnega hlapec, ki ga je vodil Judež Iškarjot. Da ti divji preroki so tako drzni, da poštenim, vernim katoličanom, kakor sta naša poslanca Luka Jelenc in Ivan Globočnik, predbacivajo, da sta žida in luterana, samo da se jima krade njih čast in poštenje. Kdor voli kmeta in ne Pfeiterja bogataša, kriče me-

žnarji, je brezverec. — Z lažjo slepe, z lažjo love, kakor je ulovil Evo satan v podobi kače v raju. Ta kača lazi sedaj v podobi mežnarjev po vaseh. Župnik pa namesto da bi oznanjal besede božjo, agitira ter nebo in zemljo, vojsko, pekel, kugo, lakoto, bolezen, potres in povodenj kliče z neba za šibo, ako premagata naša dva katoliško — napredno — misleča moža Luka Jelenc in Ivan Globočnik. Da cerkev je postala agitacijska dvorana podivjanih popov. V cerkvi pri izpraševanju se agitira, namesto da bi se učil božji zveličavni nauk Odrešenika. Kaj je to prosta, tajna volitev? — Kaj ste pozabili vi namestniki božji, da je cerkev božji kraj, — najsvetejše mesto?! — Seli ne spomnite na Mojzesa in na goreči grm? — Kaj je rekel Bog Mojzesu? — Ali te besede ne veljajo več? Da, da vera peša, a kdo je kriv, da peša. — Krivi preroki vstajajo — a kdo so ti? — Ko bi prišel Kristus, zavihnel bi bič nad glavami takih skruniteljev božjega mesta. A sodba vam ne uteče! — Tudi priprosti kmet bo prišel do spoznanja in uvidel, kje je pravica in kje krivica. Volilci: »Naprej zastava slave, na kateri ste zapisani imeni Luka Jelenc mestni učitelj v Ljubljani in Ivan Globočnik posestnik na Dobravi pri Kostanjevici.

Politični pregled.

Notranji položaj. Kaže se, da je postal položaj sedanjega ministrstva prav neugoden, in govori se tudi že, da se delajo priprave za ustanovitev nove večine iz Slovanov in Nemcev, iz katere bi izšlo novo ministrstvo.

Volilno gibanje je postalo v vseh deželah jako živahno. Povsod je velik boj. Posebno srdit boj se je vnel zoper klerikalce. Pri vseh narodih se čuje klic: Kmet naj zastopa kmeta, duhovniki pa pojdite v cerkev. Ali boste kranjski kmetje zaostali za drugimi?

Vojna v južni Afriki se nadaljuje, in so Buri, to vrlo ljudstvo samih kmetov, dosegli zopet na raznih bojiščih lepih uspehov, da je Angleže kar strah. Ves svet občuduje te kmete, njihovo hrabrost, močatost in odločnost in ves svet priznava, da so Buri samo zategadelj taki, ker so bili vedno veliki sovražniki klerikalstva in so vsak klerikalni pojav v kalu zadušili.

P. n. volilcem V. kurije.

Prav mnogobrojnim povabilom od vseh stranij naše domovine, da bi priredil volilne shode, ker me žele volilci osebno spoznati, se mi ni bilo mogoče odzvati zaradi razsežnosti svojega volilnega okraja. Tudi se dado večji shodi prirediti le ob nedeljah. Storil sem, kar mi je bilo mogoče: priredil sem 17 večjih in manjših shodov in zaupnih pogovorov. Vsem častitim volilcem, ki jim nisem mogel ustreči, se posebno priporočam in prosim, da mi oprostite.

L. Jelenc,

kandidat za V. kurijo.

Opomba uredništva. Naš kandidat za splošni volilni razred, ki voli 12. decembra, je storil kar mu je bilo mogoče. Gospod Luka Jelenc je priredil, koder je le mogel shode, da se predstavi volilcem. Pomisliti je, da je Luka Jelenc reven učitelj, ki mora ves teden delati v šoli in torej ne more tako potovati po celi

deželi, kakor bi rad. Njegov nasprotnik dr. Šusteršič-Žlindra je advokat, ki zasluži na leto kacih 15 do 20 tisoč goldinarjev in ima toliko pisarjev, da bi bil lahko v vsako vas prišel, pokazat se volilcem. Pa to se mu ni ljubilo, posebno odkar so ga v Mirni peči napodili, se skoraj ni upal pred ljudi. Nekemu volilcu, ki mu je očital, da se ne pokaže volilcem, je rekel: Cemu; mene mora kmet voliti, če mu je všeč ali ne.

Domače in razne novice.

Na volišče dne 12. decembra. Prihodnji teden se začno volitve. Nasprotniki kmetskega in delavskega stanu vam priporočajo, da volite dr. Šusteršiča, kateremu pravi narod »dohtar Žlindra«. Ne slušajte zapeljivcev. Ali poznate tega dohtarja? Bogat advokat je, ki rad kmetom kožuhe slači. Tudi duhovnikom ne prizanese. Največji klerikalci, duhovniki Rudolf v Begunjah, Škrjanec v Zagorju, Mauring na Igu, Erjavec v Vipavi in drugi bridko tožijo, kako neusmiljeno jim je ta dohtar računal, če so imeli kdaj z njim opraviti. In tudi kmetje ga kolnejo. Ta dohtar Žlindra je načelnik tiste gospodarske organizacije, ki je dolensko in vipavsko vino spravila ob dobro ime in znižala cene vinskim pridelkom, ta dohtar je hotel uničiti prekoristno kmetijsko družbo, in je bil načelnik »Gospodarske zveze«, ki je kmete z žlindro goljufala. Kdor voli Šusteršiča, ki je bil že liberallec in tudi že nemškutar in je klerikallec, samo da si laglje polni mošnjo, tisti je izdajalec svojega stanu in ni vreden, da se mu pljune v obraz. Može! Pojdite 12. dec. vsi na volišče in oddajte svoje glasovnice za naprednega narodnjaka, to je Luka Jelenc, učitelj v Ljubljani.

Kmetski volilci — pozor! Ne dajte se zmotiti. Dne 12. decembra je volitev v V. kuriji. V tej volijo vsi 24 let stari prebivalci Kranjske dežele jednega poslanca. Duhovniki usiljujejo tistega ljubljanskega advokata Šusteršiča, ki je javno rekel, da se je s sv. Duhom pobratil, kmetska stranka pa voli ljudskega učitelja Luko Jelenc-a v Ljubljani. Nekateri hudobneži zapeljujejo ljudi, da jim pravijo, naj volijo 12. t. m. Globočnika, Zupančiča, Božiča, Lenarčiča, Pirca, a teh ne slušajte, to so goljufi. Dne 18. decembra je boj za kmetsko čast. Ta dan gre za to, da kmetovalec, ki ta dan sam voli, ustopi za čast kmetije, za kmetovalce kandidate proti penzionistom in drugim kandidatom, ki še prosa od sirka ne znajo razločiti, ki pa so vendar tako predrzni, da hočejo kmetovalca zastopati. Poglejte liste, ki nosijo pečat: 12. in 18. decembra in pogledajte legitimacije. Legitimacije za kmetske volitve 18. decembra so zelene, volilni listi pa imajo pečat: 18. decembra. Legitimacije za 12. december so bele in imajo v pečatu 12. december. Poučevajte se mej sabo! Skrbite sami, da vas ne bodo goljufi v zmote pripravljali!

Volilni shodi. Zopet je priredila napredna narodna stranka v raznih krajih naše dežele več velikih shodov. Taki znameniti shodi so bili v Dvoru, v Domžalah, v Novem mestu, v Šmartnem pri Litiji, na Vačah, v Zagorju na Pivki, dalje so bili lepi shodi pri Sv. Duhu, v Leskovcu, v Veliki vasi, na Drenovem, v Bučki, v

Slavinjah, v Matenji vasi in v Knežaku. Prostor nam ne dopušča, da bi te shode obširno popisovali, samo to rečemo, da je bil vsak tak shod zmaga kmetijskega stanu nad tistimi, ki jih kmet redi, in ki za to kmeta zatirajo. Na razne te shode so prišli tudi nasprotniki z duhovniki, da bi shod razgnali, a nikjer se jim to ni posrečilo, povsod so bili premagani in pregnani, in ljudstvo je povsod srdito odganjalo duhovnike, kliče: Nazaj v cerkev! Z vašimi žegni ne bomo davkov plačali. Duhovniki in z njimi združeni sovražniki kmetijskega stanu zborujejo redkokje in samo pri zaklenjenih vratih ali v farovžih. Pogačnik je pač v Šenčurju priredil shod, a pogorel je tako žalostno, da se je skoraj jokal. Na vseh shodih, kar jih je doslej bilo, se je pokazalo, kako se probuja kmetijski stan, kako se otesa farovškega jerobstva, in kako je navdušen za to, da kmeta naj zastopa kmet. Živio kmetijski stan, ki redi in živi vse druge! Krenil si na pravo pot. Le kdor ima sam vajeti v rokah, vozi zanesljivo, kdor da vajeti sovražniku v roke, se zvrne v jarek.

Duhovniška povdijanost poganja zdaj v času volitev prav lepe sadove. V Mirni peči je neki duhovnik zaklical, da prinese Boga v šmirnici, a tega bogoskrunca še zdaj niso zaprli v noben samostan. Podobne reči se gode tudi drugod. Ponekod so duhovniki rekli, da imajo narodni kandidati hudičevu vero. Narodni kandidati imajo vsi sveto katoliško vero. Nesramneži! Ali je to hudičeva vera? Kako morete tako bogoskrunsko govoriti. Zakaj pa žandarji tacega duhovnika, ki našo vero tako sramoti, ne peljejo v luknjo?

Posnemajte nasprotnike. Ako pogledate kmetovalci malo okrog sebe, boste videli, kako strahovito se duhovniki pehajo za volitve. Noč in dan so na nogah, od hiše do hiše hodijo, popisujejo glasovnice, rote volilce, naj volijo klerikalce, ki so kmeta vedno le molzli in ga sicer zaničujejo, ščujejo žene in otroke proti možem in očetom in razsajajo v cerkvi, kakor da so stekli. Kmetovalci, posnemajte jih! Hodite tudi vi od hiše do hiše, poučujte ljudi, agitirajte, da bodo vsi prišli volit, navdušujte zaspance, pregovorite neodločne, popisujte glasovnice. Delajte, brez dela ni zmage; če zmagajo klerikalci, bo tepen kmetijski stan.

Kdo bo volil klerikalce? Dr. Šusteršiča, Povšeta, Pfeiferja, Žitnika, Vencajza, in Pogačnika bodo volili samo: 1. tihotapeč in farovski podrepniki, 2. tisti možje, ki nimajo svojih hlač in 3. tisti možje, ki ne vidijo dalje, kakor v svojo skledo. Vsi pošteni in pametni možje pa bodo volili napredne možje, ki so zapisani na prvi strani »Rodoljuba«.

Škof o obrestih. Premilostni gospod Anton Bonaventura je v svotem pastirskem listu očital, da je naše načelo: »prosto naj bo za denar zahtevati obresti, kolikor koli visoke«. Škof ve prav dobro, da to ni resnično, da smo mi odločni nasprotniki vsacega oderuštva, a vzlic temu nam je vrgel to očitanje v obraz, da bi nas pred ljudstvom sumničil in očrnil. Mi zavračamo to grdo in nedostojno sumničenje z vso odločnostjo. Opozarjamo pa gosp. škofa, da je prav mej njegovo duhovščino nekaj eksemplarov, ki

so uprav znameniti oderuhi, strah vseh svojih faranov, in da je mej tistimi, ki jih škof priporoča za poslance, da bodo državo pripeljali nazaj k Bogu in h Kristusu, mož, ki je imel na posestvo ubozega kmeta intabolirano tirjatev in 30% (tridesetodstotno) obrestovanje! Sicer pa se čudimo, kako da katoliška cerkev vtakne vsako leto okrog sto milijonov kron le na obrestih v žep, in kako to, da se ljubljanski škof Anton Bonaventura ne brani jemati visokih obrestij, ko je naš Odrešenik vendar obsodil jemanje obrestij in je prepovedal. Pometajte torej g. škof pred svojim pragom, in ne očitajte nam, da zahtevamo »prosto naj bo, za denar zahtevati obresti, kakorkoli visoke«, ko vendar vidite, da vaši ljudje tako delajo, da smo pa mi neizprosni sovražniki vsacega oderuštva.

Gorje nam, gorje. Ni še posebno dolgo tega, ko so v Dolu slišali prelepo pridigo. Razlagalo se je natančno, da starega pekla ni več, da je zdaj nov pekel. Ta novi pekel je pa še veliko hujši, kakor je bil stari pekel, zakaj liberalci so taki strašni grešniki, da je bilo treba zanje izumiti posebne muke. V novem peklu, tako se je povedalo v Dobu, imajo namreč ledenico, in kadar je grešnik do dobra opečen, ga denejo na led, da se ohladi, potem pa pride zopet v ogenj. Ljudje so tako strmeli, da nobenemu ni prišlo na misel vprašati, kako da se v pekleni ledenici led ne staja. Zdaj pred volitvami je tudi v Dobu huda agitacija, in ljudje se slepo pokore duhovnikom, ker se boje novega pekla in peklenke ledenice. Gospod kar pravi, če ne voliš naše, pa glasuj za hudiča, in kmet se tresse. V novi pekel neče, in posebno ne v pekleno ledenico. Rajši bo torej glasoval za klerikalce, kakor za tista poštena kandidata, ki jih je duhovnik razglasil za hudiča. Toda pazite gospod; če bo ljudi minil strah pred novim peklom, se zna zgoditi, da pride po Vas pravi hudič.

Tolovajstvo na Gočah. Z Goč se nam poroča, da se je udeležnikom tolovajskega napada na županovo hišo, ki se je zgodilo 28. oktobra, že dostavila obtožnica c. kr. državnega pravdnistva. Toženi so: kurat Josip Ferjančič in poleg njega kot sokrivci Viktor Pangerc, Franc Debeve, Janez Požar, Jože Mohorčič, Andrej Krečič, Edvard Ferjančič, Anton Vovk, Jože Vovk, Leopold Ferjančič, Janez Funa, Fran Jeroučič, Janez Jeroučič, Janez Krešič, France Ferjančič Jožmanov, Ludovik Vovk, France Ferjančič Brjaški, France Pregelj, Alojzij Dolenc, France Jamšek in Janez Vovk. Vsi ti, z duhovnikom Ferjančičem na čelu, so obtoženi radi hudodelstva javne posinosti, in sicer po § 87. kazenskega zakona, ker so hudodelstvo storili v posebno nevarnih okoliščinah. Zakon določa za to hudodelstvo težke ječo od jednega do petih let, po velikosti hudobije in nevarnosti pa tudi do desetih let. Duhovnik Ferjančič je poleg tega tožen tudi radi hudodelstva goljufije (storjene z zapeljivanjem h krivemu pričanju), po §§ 197. in 199. a). Na Gočah je sedaj tako, kakor bi bila strela udarila med klerikalce. Uboge žrtve eksmisijonarja Ferjančiča so vse zbegane. Ljudje so tudi res usmiljenja vredni, ker so bili po fanatičnem duhovniku zapeljani in nahujskani.

Ponesrečil se je 26. pr. m. v Žerovnici bivajoči železniški delavec Ant. Legat. Mož je bil nekoliko vinjen. Ko je šel po železniškem tiru, ga je mej Žirovnico in Javornikom dohitel vlak in ga pahnil s tira v jarek, kjer je Legata našla ponoči njegova žena. Legat je precej ranjen. Prensli so ga na njegov dom.

Unijatska občina v Slovencih. Ako si se peljal soboto (24. pr. m.) z vlakom iz Trsta čez prekrasno bržansko dolino, kjer se prideluje slavno znana bržanka in refošk, kjer je znano romarsko svetišče sv. Jožefa, videl si vas Ricmanje vso v narodnih zastavah. Slišalo se je med streljanjem pritrkovanje zvonov, a zvečer bila je razsvetljava v vasi. Kaj to pomeni? Veselje je zavladalo, ker so dobili dekret za prestop k unijatski cerkvi! Praznovali so zgodovinski dan! Ricmanje-Log je torej prva unijatska občina v Slovencih s slovenskim bogoslužjem, spadajoča pod škofijo Križevac na Hrvaškem. Bralec se mogoče spominja dopisa v »Edinostie (pardon) v »Slov. Narodu« št. 36. z dne 14. februarja t. l. »Drago bogoslužje«! Da, da, ljudje dan danes si ne pustijo več staviti uzde na usta, niti se ne dajo v vrečo potiskati. Neki gospod je nekoč rekel: »Mi vam bomo postavili uzdo na usta«. — Ne gre, pa ne gre več!

Kathreinerjev koledar za dame 1901. Znana firma Kathreiner je doslej vsako leto v koledarjih izdajala umetniško lično izdelano originalno sliko, ki je vselej vzbudila pozornost in izmed katerih je ta ali ona gotovo vsakomur še danes v prijetnem spominu. Tudi letos prinaša ta firma kaj ljubko sinjeoko otroško glavico, kakor si je človek ne more misliti milejše. Vrhutega podaja Kathreiner to pot svojim odjemalcem izredno ukusno književno darilo za novo leto. Izšel je namreč z naslovom »Kathreinerjev koledar za dame l. 1901.« jako elegantno opremljen, ličen almanah, ki živo spominja nekdanj tako priljubljenih duodez-izdaj lirske pesmi. To delce, po pravici nazvano »koledar za dame«, obsega poleg popolnega koledarja zanimive, literarno dragocene doneske, in sicer ginljivo sliko iz življenja »Noč«, preprostolepo pesmico »O mraku«, dalje humoreško »Simpatija«, šaljivo pesem »Lepotica s kmetov« itd. Naslovna slika »O mraku«, ki jo je izdelal znani akademski slikar A. Trentin, tvori z več jako originalnimi okraski na robih tudi umetniško znamenit nakit tega koledarja za dame, ki bode izvestno dobro došlo darilce vsaki delavski mizici in zlasti priročna knjižica za vsako gospodinjico. Delce pa je tudi prijeten spomenik nasplošno priljubljeno Kathreiner-Kneippovo sladno kavo. Prijatelji te kave lahko dobe »Kathreinerjev koledar za dame« popolnoma zastonj pri vseh trgovcih, dokler ne poide zaloga. Onim pa, ki še ne rabijo te tako priročne rodbinske kave, se nudi prilika, da si kupijo nalašč urejen zavoj za poskušnjo ter se tako uverijo o nje velikih prednostih glede dobrega ukusa in nizke cene. Kaj hitro se potem tudi pokaže, kako ugodno vpliva na zdravje in splošni počutek Kathreiner-Kneippova sladna kava, ako se redno uživa v znani zmesi z bobovo kavo.

Loterijske srečke.

Gradeo , 10. novembra.	63, 85, 27, 54, 51.
Brno , 28. novembra.	25, 67, 50, 44, 86.
Dunaj , 24. novembra.	12, 14, 18, 89, 81.
Lino , 1. decembra.	31, 26, 34, 3, 32.
Praga , 5. decembra.	11, 24, 13, 89, 58.
Trst , 1. decembra.	13, 82, 14, 66, 25.

Tržne cene v Ljubljani

1. decembra 1900.

	K	o		K	o
Pšenica, 100 kg	16	—	Špeh povojen, kgr.	1	44
Rež,	14	—	Surovo maslo, „	1	90
Ječmen, „	13	20	Jajce, jedno „	—	10
Oves, „	13	—	Mleko, liter „	—	16
Ajda, „	16	—	Goveje meso kgr.	1	28
Proso, „	17	—	Telečje „	—	120
Koruza, „	12	—	Svinjsko „	—	140
Krompir, „	4	40	Koštrunovo „	—	80
Leča, lit.	—	24	Piščanec „	—	120
Grah, „	—	20	Golob „	—	45
Fižol „	—	16	Seno, 100 kilo „	—	—
Maslo, kgr.	2	—	Slama, „	—	7
Mast, „	1	40	Drva trda, klfr.	—	—
Špeh svež, „	1	36	„ mehka, „	—	5